

Pôstna aktivita do škôl a farností - 3D KRÍŽ

Toto robte na moju pamiatku

Na tohtoročné Pôstne obdobie sme do farností a škôl ponúkli skladačku tzv. 3D kríž. Nejde o nový motív, pretože 3D kríž bol v ponuke už pred tromi rokmi. O kríž bol veľký záujem aj v ďalších rokoch. Preto je opäť v ponuke, ale v inovovanej podobe. Forma ostáva (rozmery, štýl) ale obsah sa mení (ilustrácie). Jednotlivé znázornenia na kríži zobrazujú a vyjadrujú dôležité tajomstvá života Pána Ježiša a tajomstvá našej viery. V roku Božieho slova sú na kríži aj citáty zo Svätého písma. Motívy aj katechézy súvisia s Poslednou večerou, s umývaním nôh, Eucharistiou, obetou na kríži a sv. omšou.

Zároveň sú v katechézach odporúčania na duchovnú prípravu a na predsavzatia: služba, účasť a prežívanie sv. omše, myslieť na druhých, modlitba, sebazaprenie a radosť zo zmŕtvychvstania. Prihovory/katechézy dávajú tejto aktivite obsahovú náplň. Nebude to iba „o skladačke“... ☺

1. Posledná večera – umývanie nôh

„*Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.*“ (Jn 13,15)

V jednom príbehu sa spomína mudrc, ktorý mal vo svojej pracovni veľké kyvadlové hodiny. Každú hodinu pomaly so slávnostnou vážnosťou a s veľkým dunením odbíjali čas. „Nevyrušuje vás to?“ pýtal sa študent. „Nie,“ odpovedal mudrc, „lebo každú hodinu ma to núti pýtať sa, čo som urobil za tú hodinu, ktorá práve odbila.“¹

Máme pred sebou dni a týždne Pôstneho obdobia a mali by sme sa pýtať, ako chceme naplniť tento čas? Spomínaný príbeh končí vetou: „**A čo si urobil ty za hodinu, ktorá práve odbila?**“ Na začiatku Pôstneho obdobia sme boli pozvaní k tomu, aby sme **úprimne aj v skrytosti konali dobré skutky, boli širitel'mi dobra, konali dobré skutky, dávali almužnu – delili sa, postili, zriekali, premáhali a pokorným srdcom sa modlili.** Prijmeme Božiu výzvu a vykročme na cestu pokánia, na cestu našej duchovnej prípravy na sviatky Veľkej noci. K našej premene nám bude dávať silu Pán Ježiš, ktorý prešiel pred nami a za nás krížovú cestu, ktorá nám priniesla vykúpenie a ponúkla spásu. Využívajme situácie a prostriedky, ktoré sa nám k tomu ponúkajú. Prichádzajme **častejšie na sv. omšu, modlime sa pobožnosť krížovej cesty, prichádzajme na túto pobožnosť do kostola.**

Jeden mladý muž mal veľké plány, že sa stane veľkým. Našiel si povolanie a prácu a chcel postupne napredovať a vypracovať sa na veľkého šéfa. Mal ťažké začiatky. Jeho nadriadení mu dávali rôzne podradné úlohy. Raz dostal príkaz: „Vyčistíš pracovnú obuv svojich kolegov!“ On sa najprv vzbúril: „Tu už viac pracovať nebudem. Nemám tu žiadnu budúcnosť!“ Potom sa mu však v mysli vynoril obraz. Videl, ako sa Ježiš skláňa k špinavým nohám drsných a nevzdelaných rybárov. Vtedy zašepkal: „Pane, ty si umyl ich nohy; ja budem čistiť ich topánky.“ Od tej chvíle sa jeho život od základu zmenil.²

Máme to vyobrazené na prvej kocke 3D kríža. Pán Ježiš umyl apoštolom nohy a pridal k tomu slová, ktoré sú tiež na prvej kocke: „*Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.*“ (Jn 13,15). (Obrad umývania nôh je súčasťou sv. omše na Zelený štvrtok, keďže to Pán Ježiš urobil pri Poslednej večeri) Čo od nás Pán Ježiš očakáva, keď nám zanechal príklad? Azda aby sme boli „umývači“ nôh? Nie. Slová, že nám dal príklad, sa týkajú jeho poníženosti a lásky, s akou prišiel k nám a obetoval sa za nás. Prijmeme pôstnu výzvu na konanie dobra, sebazaprení, horlivejšej modlitby, účasti na sv. omšiach a **robme to s pokorou a láskou.** Pán Ježiš nám zanechal príklad a dáva nám čas pôstu, aby sme ho dobre využili.

¹ FERRERO, B. Niekedy stačí jeden slnečný lúč. s. 9.

² Upravené podľa príbehu *Služba* z knihy *Život je zaujímavý*, s. 135.

2. Posledná večera – chlieb a víno

„Vezmite a jedzte, toto je moje telo; vezmite a pite z neho všetci, toto je kalich mojej krvi.“

(Porov. Mt 26,26-27).

Opakovanie – Pred týždňom sme upriamili pozornosť na Pôstne obdobie: na modlitbu, sv. omšu, sebazaprenia, krížové cesty, dobré skutky. Verím, že ste sa usilovali a robili ste to v duchu láskavej služby. Služba nás nijako neumenšuje. Ak sa pre ňu odhodláme, nasledujeme tak príklad Pána Ježiša.

Motívom ďalšej kocky je chlieb a víno. Obetné dary, ktoré máme počas každej sv. omše, nikdy nesmú chýbať. Bez nich nie je možné sláviť sv. omšu. Pán Ježiš tieto dary počas Poslednej večere premenil na svoje Telo a Krv. V predvečer svojej smrti dal za úlohu konať apoštolom na jeho pamiatku obetu, ktorá bude nekrvavá, ale bude sprítomňovať jeho obetu na kríži. Jeho slová opakuje každý kňaz i biskup počas premenenia: „Vezmite a jedzte, toto je moje telo; vezmite a pite z neho všetci, toto je kalich mojej krvi.“ (Porov. Mt 26,26-27). Našich účastí na sv. omšiach už bolo veľa a niekedy sa objaví pochybnosť, či je potrebné až toľko účastí, či by nestačilo iba vtedy, keď ide o nejakú výnimočnú udalosť a veľké sviatky. Vtedy je sv. omša o čosi iná. Bežne počas roka je to o tom istom. Stále sa číta z Božieho slova, slávi sa stále rovnako na oltári. Takéto myšlienky sa objavujú vtedy, ak sv. omšu berieme iba formálne a povrchné.

Raz pred nedeľným obedom jedna mladá žena umývala v kuchyni šalát. Priblížil sa k nej manžel a aby si z nej trochu utiahol, spýtal sa jej: „Vedela by si mi povedať, o čom dnes pán farár kázal?“ Už sa nepamätám,“ priznala sa žena. „Načo teda chodíš do kostola, keď si nepamätáš kázeň?“ „Pozri sa, milý: voda mi umýva šalát a predsa s ním neostáva v košíku a šalát je úplne čistý.“ Je dôležité pamätať si, ale aj nechať sa umyť Božím slovom. Nemusíme vedieť naspamäť citovať čítanie zo sv. omše, ale vždy si buďme vedomí toho, že Božie slovo nám predstavuje Pána Boha, ktorý nás nadovšetko miluje a prejavuje to rôznymi spôsobmi a v rôznych našich situáciách. Jeho slovo nám neustále pripomína, akí sme mu drahí. Akí sme preňho dôležití.

Druhá časť sv. omše nám sprítomňuje jeho obetu. Boží Syn priniesol obetu za nás a na oltári sa obetuje za nás až do konca sveta. To nás nemôže nechať ľahostajnými. Pripomínajme si to vždy, keď nám myšlienky utekajú niekam inam. Keď nám je v kostole dlho, keď sa nudíme, je nám zima, sme unavení, chceli by sme robiť niečo iné...

Jedna starká viedla za ruku vnúčika a vošla do kostola. Pohľadom hľadala červené svetielko, ktoré prezrádzalo, že je tu stánok Najvyššieho. Pokľakla si a začala sa modliť. Dieťa guľalo očami zo starkej na červené svetielko a zo svetielka na starkú. Po chvíľke povedalo: „Starká, keď naskočí zelená, pôjdeme domov?“ Starká musela vysvetľovať. To svetielko nikdy nebude zelené. Stále ti bez prestania opakuje: „Zastav sa!“ Je to skala. Jediná skala, na ktorej ľudia môžu zakotviť, je medzi nami. Koľkí si to uvedomujú?

Spojme ďalší týždeň s predsavzatím, že moja prítomnosť v kostole bude aktívna, častejšia a sústredená. Budem vnímať a s radosťou prežívať celú sv. omšu.

3. Posledná večera

Pán Ježiš sa modlí za apoštolov a za Cirkev (Jn 17,6-26)

Opakovanie – Minulé príhovor bol zakončený pozvaním k častej a horlivej účasti na sv. omšiach. Na sv. omšu pozeráme ako na dar, ktorý nám pripomína nekonečnú Božiu lásku k nám. Jeho láska k nám sa prejavil najviac v dare Božieho Syna nám ľuďom. Prišiel medzi nás, priniesol za nás obeť a počas sv. omše sa vždy táto obeť sprítomňuje.

Dnes sa opäť vraciame do Večeradla, v ktorom bol Pán Ježiš pri Poslednej večeri s apoštolmi a boli to jeho posledné chvíle pred jeho zajatím a umučením. Na dnešnej kocke máme zobrazeného Pána Ježiša uprostred stola vo Večeradle. Keď sa my s niečím trápime, vtedy chceme, aby sa svet točil iba okolo nás. Choroba, bolesť, smútok, sklamanie. Takéto okamihy spôsobujú, že nám je ťažko a potrebujeme mať ľudí okolo seba. Aby si nás všimali, ľutovali nás, pomáhali nám. Je to ľudské a nie je to zlé. Len nesmieme v tom preháňať. Musíme sa vyhýbať tomu, aby sme mysleli iba na seba alebo boli rozmazaní. Ten, kto je rozmazaný, každú chvíľu stoná a fňuká. Pán Ježiš mal v najťažších chvíľach okolo seba apoštolov. Neboli to radostné chvíle, vedel totiž, čo bude nasledovať, čo ho čaká. Apoštol Judáš ho predal za tridsať strieborných, ostatní celkom nerozumeli o čom je reč, keď hovoril o svojom utrpení. Pri zajatí sa rozutekali. V tejto ťažkej chvíli neprit'ahuje pozornosť na seba. Po krátkej modlitbe k nebeskému Otcovi obrátil pozornosť na apoštolov a na Cirkev. Modlil sa za ich jednotu a modlil sa za nich, aby pokračovalo zjavenie skrze nich ďalej a aby sa spása ohlasovala celému svetu.

Ďalším predsavzatím, na ktorom si dáme záležať, bude myslieť na druhých. Môžeme tak urobiť pri modlitbe, že budeme mať úmysel modliť sa za druhých. Druhých majme na zreteli pri dobrých skutkoch. Skúsme sa podeliť o to, čo máme. Nenechajme si to iba pre seba.

O pozornosti voči druhému hovorí príbeh pod názvom *Pole*. Jeden otec zanechal svojim dvom synom ako dedičstvo pšeničné pole. Bratia sa bratsky rozdelili. Jeden, bohatý, žil sám a druhý, chudobný, mal hľbu detí. Raz, bolo to počas žatvy, sa bohatý brat v noci prehadzoval v posteli a povedal si: „Som bohatý, ale na čo sú mi všetky tie snopy? Brat je chudobný a pre svoju rodinu potrebuje veľa obilia.“ Vstal, zašiel na svoj podiel a preniesol veľkú kopu snopov na podiel svojho brata. V tú istú noc jeho brat rozmýšľal takto: „Môj brat nemá ženu ani deti. Jedinú radosť mu robí jeho bohatstvo. Tak mu ho rozmnožím.“ Vstal, zašiel na svoj podiel a preniesol veľkú kopu snopov na podiel svojho brata. Keď obidvaja prišli ráno na svojej pole, čudovali sa, že im snopov neubudlo. Nasledujúce noci robili to isté. Každý prenášal svoje snopy na pole toho druhého. A každé ráno sa presviedčali, že im obilia neubúda. Až raz v noci sa bratia s plným náručím snopov stretli na medzi, ktorá oddeľovala ich polia. Keď si uvedomili, čo sa stalo, rozosmiali sa a objali sa.³

Podľa príkladu Pána Ježiša myslíme, modlíme sa a konáme v prospech našich blížnych.

Možno použiť aj tento príbeh:

Učiteľka požiadala svojich prváčikov, aby namaľovali niečo, za čo by sa chceli Pánu Bohu poďakovať. Myslela, že deti z chudobných štvrtí málo ďakujú za to, čo majú. No vedela aj to, že skoro všetky by najradšej maľovali koláče alebo stoly pripravené na hostinu. Prekvapil ju výkres, ktorý jej odovzdal malý Toni. Bola to jednoduchá, detsky nakreslená ruka. „Čia ruka to bola?“ Trieda bola týmto obrazom očarená. „Podľa mňa je to ruka Božia, ktorá nám dáva jesť,“ povedalo jedno dieťa. „Je to ruka roľníka,“ povedalo druhé, „lebo chová kuriatka a pripravuje zemiačky na opekané hranolky.“ Ako tak deti kreslili, učiteľka sa sklonila nad Tonihu lavicou a spýtala sa ho, komu tá ruka patrí. „Panie učiteľka, je to vaša ruka,“ zašepkalo dieťa. Spomenula si, že každý deň po vyučovaní chytila Tonihu za ruku a vypravovala ho k dverám. Toni bol najmenší. Vypravovala tak aj iné deti. Pre Tonihu to však znamenalo veľa.“⁴

³ FERRERO, B. Kruhy na vode. s. 51

FERRERO, B. Niekedy stačí jeden slnečný lúč. s. 21.

4. Hľa, tajomstvo viery – modlitba

„Potom zaspievali chválospev a vyšli na Olivovú horu.“ (Mk 14,26)

Opakovanie – Naším ďalším pôstnym úsilím bolo myslieť na druhých (v modlitbe, pri dobrých skutkoch, pri delení sa). Ako stále spomíname, učíme sa to podľa vzoru Pána Ježiša. Rozprávali sme o Poslednej večeri, na ktorej v modlitbe myslel na apoštolov a na Cirkev.

Súčasťou židovskej veľkonočnej večere bola modlitba žalmov. Keď apoštoli s Ježišom slávil veľkonočnú večeru, zachovali všetky židovské zvyklosti a spievali chválospev, potom odišli na Olivovú horu. Nasledovala modlitba Pána Ježiša, nešiel s apoštolmi oddychovať. Čo sa dialo počas tejto modlitby? Modlil sa k nebeskému Otcovi a prosil o silu prijať kalich utrpenia, ktorý ho čakal. Prosil apoštolov, aby bedlili spolu s ním. Viete, ako vyzeralo ich bdenie? Zaspávali od únavy... Apoštoli sú na obrázku dnešnej časti nášho 3D kríža.

Únava apoštolov je symbolom našej únavy a lenivosti v modlitbe. Vtedy sa neraz stáva, že sa modlitba vynechá a použijú sa nato rôzne výhovorky. Nevládzem, nechce sa mi, aj tak by som sa nedokázal sústrediť. Kto sa chce modliť, rozprávať s Pánom, ten si nato vždy nájde čas, vhodnú chvíľu i spôsob. Spomína sa to v príbehu Modlitba z písmen:

Raz večer, keď sa chudobný sedliak vracal z trhu, zbadal, že nemá pri sebe modlitebnú knižku. Vtedy sa mu uprostred lesa zlomilo koleso na voze. Sedliak ľutoval, že tento deň sa skončí bez toho, aby sa pomodlil. Preto povedal: „Pane, urobil som niečo nemúdreho. Dnes ráno som bez modlitebnej knižky odišiel z domu a mám takú zlú pamäť, že ani jednu modlitbu neviem naspamäť. Preto urobím toto: päť ráz pomaly poviem celú abecedu a ty, ktorý poznáš všetky modlitby, si môžeš poskladať písmená a urobiť z nich modlitby, na ktoré sa ja neviem rozpamätať.“ A Pán povedal svojim anjelom: „Toto je nepochybne najkrajšia modlitba zo všetkých, ktoré som dnes počul, lebo vychádza z jednoduchého a úprimného srdca.“⁵

Príbeh je asi vymyslený, pretože ťažko si predstaviť, žeby si niekto, kto sa pravidelne modlí, nepamätal žiadnu modlitbu. Posolstvo príbehu je však iné. Chce nám povedať, že kto chce, hľadá si čas i spôsob modlitby; kto nechce, hľadá si výhovorky, ako ospravedlniť vynechávanie rozhovoru s Bohom.

Oživme svoju modlitbu. Usilujme sa o sústredenie a pravidelný čas modlitby počas dňa.

⁵ RICHTEROVÁ M. (zost.) Mozaika radosti, s. 24.

5. Smrť tvoju, Pane, zvestujeme... – sebazaprenie

Opakovanie – Čas je veľký dar od Pána Boha a môžeme z neho urobiť veľký dar pre neho, ak ho dobre využijeme. Ak je využitý pri modlitbe, je využitý dobre. Verím, že sa vám to od nášho posledného stretnutia darilo.

Športovci hovoria, že najťažšie je pre nich zažívať prípravu pred sezónou. Vtedy potrebujú nabrat' silu a výdrž na čas, kedy budú naplno súťažiť. Veľakrát sú to také suché tréningy, ktoré sú dosť náročné. Športovci vedia, že bez toho by sotva dokázali podávať potrebné výkony. Naberaniu duchovnej sily v zápase s pokušeniami a pri rozhodovaniach sa pre dobro sú nenahraditeľné sebazaprenia. Cvičia našu vôľu a pomáhajú osvojiť si stály návyk konať dobro. Skrze sebazaprenia sa môžeme odučiť niektorým zlozvykom. Lepšie to môžeme pochopiť po vypočutí príbehu O kameni a palme:

Akysi človek neznášal nič pekného a zdravého, nevedel sa na to pozerat'. Keď raz v jednej oáze na púšti zazrel mladú palmu, pekne urastenú a zdravú, zodvihol ťažký kameň a položil ho priam doprostred koruny mladej palmy. So smiechom odišiel. Palma sa však pokúšala zhodiť ťažké bremeno. Otriasala a ohýbala sa, no všetko nadarmo. Vnorila sa hlbšie do zeme, až koreňmi dosiahla skryté vodné pramene. Táto posila z hlbín zeme a slnečná žiara z výšin urobili z nej kráľovskú palmu, ktorá mohla udržať vysoko v korune aj ťažký kameň.

Po rokoch prišiel nezičlivec opäť k palme, aby sa potešil z dokaličeného stromu. Tu sklonila mocná palma svoju korunu, ukázala mu kameň a vravela: ..Musím sa ti poďakovať, tvoje bremeno ma urobilo silnou.“⁶

Kameň palmu nezahubil, ale naopak vďaka nemu nadobudla nevídanú silu k rastu. Sebazaprenia stoja istú námahu. Znamená to, že sa niečoho vzdám, niečoho sa zrieknem. Môžem sa zrieknuť sladkosť, hier, mobilu, počítača, tabletu, internetu, telky...; Môžeme sa zaprieť a rozhodnúť sa pre nejakú činnosť, ktorá nám robí ťažkosť a nie je nám práve po chuti. Pán Ježiš povedal, že zaprieť sám seba a nasledovať ho s týmto krížom, znamená byť jeho učeníkom. Pán Ježiš sa zriekol seba samého, keď sa stal človekom. Ponižil sa, prišiel na tento svet. Ponižil sa aj ako človek, keď prijal údel zločinca. Dovolil, aby ho chytili, obvinili, odsúdili, ukrižovali. Nezostúpil z kríža, zomrel na ňom, aby porazil hriech. Na dnešnej kocke máme slová: Smrť tvoju, Pane, zvestujeme... Pán Ježiš svojou smrťou na kríži priniesol za nás obrovské sebazaprenie. Smrť nebola jeho koncom, ale bola cestou k osláveniu. Podobne je to s každým našim sebazaprením.

Cez sebazaprenia nadobúdajme silu, aby sme povstali z hriechov a mali silu konať dobro.

⁶ FEDUŠ M. Z múdreho notesa. s. 37.

6. Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. Blažení tí, čo sú pozvaní na hostinu Baránkovu – odpustenie

Opakovanie –

Viete, čo symbolizoval veľkonočný baránok, ktorý bol súčasťou slávenia židovskej veľkej noci? Pripomínali si záchranu z Egypta. Izraelitov v tú noc zachránila krv baránka, ktorou boli poznačené židovské obydlia. Tento baránok bol predobraz. Dnes dostaneme poslednú kocku, na ktorej je zobrazený víťazný Baránok, ktorý nás zachránil od hriechu a večnej smrti. Vďaka jeho obete za nás môžeme zažiť, čo je to odpustenie. Čo prináša odpustenie nám priblíži i nasledujúci príbeh Odpustený dlh:

Lord Congleton raz vymyslel šikovný plán ako svojich nájomníkov naučiť, čo je to odpustenie. Mnohí z tých, ktorí mali u neho niekoľkoročný dlh za nájom, očakávali súd. Namiesto toho muž vyvesil oznam. Na ozname bol jeho sľub, že tomu, kto v presne stanovený deň príde dopoludnia za ním, odpustí všetok dlh. Na ulici sa zhromaždil veľký zástup ľudí, ktorí si medzi sebou niečo pošuškávali alebo sa spolu rozprávali. Nikto z nich však nevstúpil do otvorených dverí. Tesne pred dvanástou vbehol dnu udychčaný nájomník, ktorý sa oneskoril. „Skutočne si myslíte, že vám bude váš dlh odpustený?“ spýtal sa ho Lord Congleton. „Áno, pane, pretože ste to čestne sľúbili.“ „A vy mi veríte?“ „Áno, verím, pretože nie ste človekom, ktorý by zvykol klamať“ „A ste dobrý a pracovitý človek?“ spýtal sa majiteľ. „Na vyvesenom ozname sa o tom nič nehovorilo, pane.“ „Tak vy naozaj veríte tomu, čo som povedal a prišli ste, aby som vám napísal potvrdenie, že vám je dlh odpustený?“ „Áno, pane!“ Lord Congleton napísal na potvrdenku „všetko zaplatené“ a podal ju nájomcovi. Práve keď hodiny odbíjali pravé poludnie, šťastný muž vybehol z domu a mávajúc potvrdenkou volal: „Mám to! Mám to! Už nemám nijaký dlh!“ Keď to videli ľudia na ulici, rozbehli sa a chceli sa natlačiť dnu, ale dvere už boli zatvorené! Jeho slovám uveril len jeden jediný človek. Pán Boh ponúka dar nevšednej hodnoty všetkým ľuďom. Koľkí sú však ochotní tomu naozaj uveriť?⁷

Pre dlžníkov bolo neuveriteľné, žeby ich dlhy mohli byť odpustené. Váhali a nenašli odvahu vojsť dnu. Iba jediný mladík, ktorý prišiel v poslednej chvíli. Veľká noc nám všetkým kresťanom pripomína, že náš dlžobný úpis za všetky naše hriechy bol pribitý na kríž. Za naše hriechy zaplatil svojou krvou veľkonočný baránok Ježiš Kristus. Pripomínajú nám to slová počas každej sv. omše pred sv. prijímaním: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.“ Z toho pramení i naša veľkonočná radosť. Sme vykúpení veľkonoční ľudia. Malí i veľkí. Všetci! Počas obradov vzkriesenia pred procesiou kňaz zaspieva: Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych! Aleluja, chváľme Boha! V našich srdciach je radosť a vďačnosť za naše vykúpenie. Bolo zaplatené draho. Krvou nevinného Baránka Ježiša Krista. Radujme sa z toho a ďakujme za dar vykúpenia a za spásu, ktorá sa nám ponúka.

Vďaka vám všetkým, že ste sa zapojili do pôstnej prípravy a prichystali ste svoje srdcia Pánovi. On si totiž kvôli nám nechal prebodnúť to svoje.

Pripravil: Viktor Pardoľ

⁷ Život je zaujímavý. s. 262.